

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення методичної ради
університету
«28» серпня 2024 року,
протокол № 1.

Перша проректорка, голова
методичної ради університету,
кандидатка наук з державного
управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН
«28» серпня 2024 року
м.п.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ
КОНСТИТУЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ»
для підготовки на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістра
за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право

РОЗРОБНИК:

Старша викладачка кафедри
конституційного, адміністративного та
фінансового права

«27» серпня 2024 року

Катерина ВЛАДОВСЬКА

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
«28» серпня 2024 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри,
доктор юридичних наук, професор
«28» серпня 2024 року

Олександр БУХАНЕВИЧ

Декан юридичного факультету, кандидат
економічних наук, доцент

«28» серпня 2024 року

Віктор ЗАХАРЧУК

ЗМІСТ

		Стор.
1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	– 3
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 3
1.2.	Лекції	– 3
1.3.	Семінарські (практичні, лабораторні) заняття	– 6
1.4.	Самостійна робота студентів	– 13
1.5.	Індивідуальні завдання	– 21
1.6.	Підсумковий контроль	– 25
2.	Схема нарахування балів	– 28
3.	Рекомендовані джерела	– 29
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 42

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Теоретичні основи конституційного контролю	10	2	2	-	-	10	18	2	2	-	-	14
2.	Організаційно-правові засади діяльності органів конституційного контролю	12	4	2	-	-	12	20	2	2	-	-	16
3.	Повноваження Конституційного органів конституційного контролю	14	4	4	-	-	14	19	2	1	-	-	16
4.	Процедура реалізації конституційного контролю	12	4	4	-	-	12	18	1	1	-	-	16
5.	Юридична природа актів органів конституційного контролю	16	2	2	-	-	12	15	1		-	-	14
	Всього годин:	90	16	14	-	-	60	90	8	6	-	-	76

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Теоретичні основи конституційного контролю	2
1.1.	Поняття та юридична природа конституційного контролю.	
1.2.	Конституційний контроль в механізмі правового захисту Конституції.	
1.3.	Історія становлення інституту конституційного контролю.	
1.4.	Основні моделі конституційного контролю.	
1.5.	Форми здійснення конституційного контролю.	
1.6.	Принципи конституційного контролю.	
1.7.	Конституційний контроль в механізмі здійснення публічної влади.	
1.8.	Історія становлення та розвитку інституту конституційного контролю в Україні.	
1.9.	Місце Конституційного Суду в системі органів державної влади.	
2.	Організаційно-правові засади діяльності органів конституційного контролю	4

2.1.	Порядок формування органів конституційного контролю.	
2.2.	Вимоги, які пред'являються до кандидатів на посади членів органів конституційного контролю в різних країнах.	
2.3.	Конкурсні засади відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду.	
2.4.	Порядок призначення суддів Конституційного Суду України Президентом України.	
2.5.	Проблемні питання формування Конституційного Суду України. Структура Конституційного Суду.	
2.6.	Структура органів конституційного контролю.	
2.7.	Правовий статус членів органів конституційного контролю.	
2.8.	Основні права та обов'язки членів органів конституційного контролю. Зміст статусу судді Конституційного Суду України. Заборони та обмеження для членів органів конституційного контролю.	
2.9.	Заняття та дії, несумісні з посадою члена органу конституційного контролю.	
2.10.	Вимоги до судді Конституційного Суду. Набуття повноважень суддею Конституційного Суду.	
2.11.	Підстави припинення повноважень судді Конституційного Суду. Звільнення з посади судді Конституційного Суду.	
2.12.	Гарантії діяльності членів органів конституційного контролю.	
3.	Повноваження органів конституційного контролю	4
3.1.	Перевірка на відповідність конституції нормативно-правових актів та міжнародних договорів.	
3.2.	Визначення конституційності змін та доповнень до конституції.	
3.3.	Офіційне тлумачення конституції та законів. Межі тлумачення.	
3.4.	Повноваження органів конституційного контролю у сфері встановлення та розмежування компетенції між органами публічної влади.	
3.5.	Конституційний контроль у сфері захисту прав та свобод людини і громадянина.	
3.6.	Конституційна скарга.	
3.7.	Процедура «ампаро».	
3.8.	Повноваження по вирішенню питань, пов'язаних з переслідуванням посадових осіб за порушення конституції.	
3.9.	Конституційний контроль організацією та проведенням виборів та референдумів.	
3.10.	Повноваження щодо контролю за політичними партіями.	
3.11.	Проблемні питання реалізації повноважень Конституційного Суду України.	
4.	Процедура реалізації конституційного контролю	4

4.1.	Поняття та особливості процесуальних відносин у сфері реалізації конституційного контролю.	
4.2.	Конституційно-правовий спір як підстава конституційного контролю.	
4.3.	Суб'єкти процесуальних відносин у сфері реалізації конституційного контролю.	
4.4.	Механізм реалізації конституційного контролю.	
4.5.	Стадії конституційного провадження.	
4.6.	Процедурні правила при здійсненні конституційного контролю.	
4.7.	Форми звернення до Конституційного Суду України.	
4.8.	Поняття, зміст та суб'єкти конституційного подання.	
4.9.	Підстави, суб'єкти подання та зміст конституційного звернення.	
4.10.	Поняття та зміст конституційної скарги.	
4.11.	Порядок прийняття звернень до Конституційного Суду.	
4.12.	Підстави для відмови у відкритті конституційного провадження у справі.	
4.13.	Порядок розгляду справи у Конституційному Суді.	
4.14.	Особливості окремих видів конституційного провадження.	
5.	Юридична природа актів органів конституційного контролю	2
5.1.	Юридична сила актів органів конституційного контролю та їх місце в системі правових актів.	
5.2.	Види актів органів конституційного контролю. Зміст актів органів конституційного контролю.	
5.3.	Окрема думка члена органу конституційного контролю.	
5.4.	Юридична позиція органу конституційного контролю: поняття і значення.	
5.5.	Порядок офіційного оприлюднення та виконання рішень органів конституційного контролю.	
5.6.	Порядок виконання рішень Конституційного Суду України.	
5.7.	Актуальні питання вдосконалення механізму виконання рішень Конституційного Суду України.	
	Усього	16

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Теоретичні основи конституційного контролю

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Поняття та юридична природа конституційного контролю.
- 1.2. Конституційний контроль в механізмі правового захисту Конституції.
- 1.3. Історія становлення інституту конституційного контролю.
- 1.4. Основні моделі конституційного контролю.
- 1.5. Форми здійснення конституційного контролю.
- 1.6. Принципи конституційного контролю.
- 1.7. Конституційний контроль в механізмі здійснення публічної влади.
- 1.8. Історія становлення та розвитку інституту конституційного контролю в Україні.
- 1.9. Місце Конституційного Суду в системі органів державної влади.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: конституційний контроль, контроль, нагляд, види контролю, форми контролю, Конституційний Суд України, Конституція України, принципи конституційного контролю.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- поняття конституційного контролю у вітчизняному законодавстві;
- розмежування конституційного контролю і нагляду;
- класифікація конституційного контролю.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Організаційно-правові засади діяльності органів конституційного контролю

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Порядок формування органів конституційного контролю.
- 2.2. Вимоги, які пред'являються до кандидатів на посади членів органів конституційного контролю в різних країнах.
- 2.3. Конкурсні засади відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду.
- 2.4. Порядок призначення суддів Конституційного Суду України Президентом України.
- 2.5. Проблемні питання формування Конституційного Суду України. Структура Конституційного Суду.
- 2.6. Структура органів конституційного контролю.
- 2.7. Правовий статус членів органів конституційного контролю. Основні права та обов'язки членів органів конституційного контролю. Зміст статусу судді Конституційного Суду України. Заборони та обмеження для членів органів конституційного контролю.
- 2.8. Заняття та дії, несумісні з посадою члена органу конституційного контролю.
- 2.9. Вимоги до судді Конституційного Суду. Набуття повноважень суддею Конституційного Суду.
- 2.10. Підстави припинення повноважень судді Конституційного Суду. Звільнення з посади судді Конституційного Суду.
- 2.11. Гарантії діяльності членів органів конституційного контролю.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: конституційний контроль, контроль, нагляд, види контролю, форми контролю, Конституційний Суд України, Конституція України, принципи конституційного контролю.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- порядок формування органів конституційного контролю;
- структура органів конституційного контролю;
- правовий статус судді Конституційного Суду України;
- набуття та припинення повноважень судді КСУ.

Семінарське заняття 3,4

Тема 3. Повноваження органів конституційного контролю

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Перевірка на відповідність конституції нормативно-правових актів та міжнародних договорів.
- 3.2. Визначення конституційності змін та доповнень до конституції.
- 3.3. Офіційне тлумачення конституції та законів. Межі тлумачення.
- 3.4. Повноваження органів конституційного контролю у сфері встановлення та розмежування компетенції між органами публічної влади.
- 3.5. Конституційний контроль у сфері захисту прав та свобод людини і громадянина.
- 3.6. Конституційна скарга.
- 3.7. Процедура «ампаро».
- 3.8. Повноваження по вирішенню питань, пов'язаних з переслідуванням посадових осіб за порушення конституції.
- 3.9. Конституційний контроль організацією та проведенням виборів та референдумів.
- 3.10. Повноваження щодо контролю за політичними партіями.
- 3.11. Проблемні питання реалізації повноважень Конституційного Суду України.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: конституційний контроль, контроль, нагляд, види контролю, Конституційний Суд України, Конституція України, конституційна скарга, процедура «ампаро».

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- перевірка на відповідність конституції;
- офіційне тлумачення конституції;
- повноваження у сфері встановлення та розмежування компетенції між органами публічної влади;
- повноваження у сфері захисту прав та свобод людини і громадянина;
- повноваження по вирішенню питань, пов'язаних з переслідуванням посадових осіб за порушення конституції;
- повноваження щодо контролю за політичними партіями.

Семінарське заняття 5,6

Тема 4. Процедура реалізації конституційного контролю

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Поняття та особливості процесуальних відносин у сфері реалізації конституційного контролю.
- 4.2. Конституційно-правовий спір як підстава конституційного контролю.
- 4.3. Суб'єкти процесуальних відносин у сфері реалізації конституційного контролю.
- 4.4. Механізм реалізації конституційного контролю.
- 4.5. Стадії конституційного провадження.
- 4.6. Процедурні правила при здійсненні конституційного контролю.
- 4.7. Форми звернення до Конституційного Суду України.

- 4.8. Поняття, зміст та суб'єкти конституційного подання.
- 4.9. Підстави, суб'єкти подання та зміст конституційного звернення.
- 4.10. Поняття та зміст конституційної скарги.
- 4.11. Порядок прийняття звернень до Конституційного Суду.
- 4.12. Підстави для відмови у відкритті конституційного провадження у справі.
- 4.13. Порядок розгляду справи у Конституційному Суді.
- 4.14. Особливості окремих видів конституційного провадження.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: конституційний контроль, контроль, нагляд, види контролю, форми контролю, Конституційний Суд України, Конституція України, конституційне подання; конституційне звернення; конституційна скарга.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- процесуальних відносин у сфері реалізації конституційного контролю;
- суб'єкти процесуальних відносин щодо реалізації конституційного контролю;
- механізм реалізації конституційного контролю;
- процедурні правила при здійсненні конституційного контролю;
- форми звернення до Конституційного Суду України.

Семінарське заняття 7

Тема 5. Юридична природа актів органів конституційного контролю

Питання для усного опитування та дискусії

- 5.1. Юридична сила актів органів конституційного контролю та їх місце в системі правових актів.
- 5.2. Види актів органів конституційного контролю. Зміст актів органів конституційного контролю.
- 5.3. Окрема думка члена органу конституційного контролю.
- 5.4. Юридична позиція органу конституційного контролю: поняття і значення.
- 5.5. Порядок офіційного оприлюднення та виконання рішень органів конституційного контролю.
- 5.6. Порядок виконання рішень Конституційного Суду України. Актуальні питання вдосконалення механізму виконання рішень Конституційного Суду України.
- 5.7. Актуальні питання вдосконалення механізму виконання рішень Конституційного Суду України.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: конституційний контроль, контроль, Конституційний Суд України, Конституція України, акти органів конституційного контролю; конституційне подання; конституційне звернення; конституційна скарга; рішення органу конституційного контролю; виконання рішень.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- акти органів конституційного контролю;
- офіційне оприлюднення рішень органів конституційного контролю;
- виконання рішень органів конституційного контролю.

1.4. Самостійна робота студентів

Тема 1. Теоретичні основи конституційного контролю

Завдання 1. Проаналізуйте ст. 147–150 Конституції України.

Визначте:

- які функції має Конституційний Суд;
- які форми конституційного контролю передбачені;
- у чому полягає превентивний та наступний контроль.

Завдання 2. Порівняйте систему конституційного контролю в Україні та одній з таких країн на вибір: Німеччина / Франція / США / Польща.

Складіть таблицю за критеріями:

- тип моделі контролю (централізована/децентралізована),
- орган контролю,
- хто має право звертатися,
- можливість скасування законів.

Задача 3. Верховна Рада ухвалила закон, який обмежує право на мирні зібрання. Президент його підписав.

Як громадяни або народні депутати можуть оскаржити цей закон у КСУ?

Напишіть короткий алгоритм дій відповідно до Конституції та Закону «Про Конституційний Суд України».

Питання для самоконтролю

- Що таке «конституційний контроль»?
- Охарактеризуйте підходи зарубіжного законодавства до розуміння конституційний контроль.
- Яка відмінність між конституційним контролем і наглядом?
- Які посади відносять до посадових осіб органів конституційного контролю?
- Які є види контролю?
- Які є моделі конституційного контролю?
- Розкрийте поняття принципів конституційного контролю.
- Яке значення принципів конституційного контролю?

Тема 2. Організаційно-правові засади діяльності органів конституційного контролю

Завдання 1. Порівняй організаційно-правові засади КСУ та аналогічного органу в одній із країн (Німеччина, Італія, Франція, США).

Критерії порівняння:

Критерій	Україна	[Інша країна]
Кількість суддів	18	...
Призначення суддів	...	...
Термін повноважень	...	...
Можливість переобрання	...	...
Самостійність органу	...	...

Задача 2. Президент України намагається вплинути на рішення Конституційного Суду через тиск на одного із суддів.

*Які організаційно-правові запобіжники існують, аби цьому запобігти?
Напишіть короткий план дій (в юридичному і суспільному вимірі).*

Завдання 3. Оберіть одну зі справ Конституційного Суду України (наприклад, справа щодо декларування, люстрації, земельної реформи)

Проаналізуйте:

які повноваження використав КСУ;

чи були процедурні порушення;

яку роль відіграла організаційна структура Суду в ухваленні рішення.

Тема 3. Повноваження органів конституційного контролю

Завдання 1. Розподіліть повноваження Конституційного Суду України на групи:

Юрисдикційні (безпосереднє вирішення справ);

Допоміжні (не мають юридичної сили, але важливі);

Організаційні (пов'язані з функціонуванням самого Суду).

Задача 2. Верховна Рада України ухвалила закон, що забороняє певним громадянам працювати в органах влади, посилаючись на «моральну невідповідність».

Як можна перевірити, чи не суперечить цей закон Конституції України?

Хто має право звернутися?

Яке повноваження застосує Конституційний Суд?

Що може бути наслідком такого розгляду?

Завдання 3. Поділіться на дві групи. Одна група обґрунтовує, що КСУ має широкі повноваження і може фактично впливати на політику. Інша — що КСУ повинен діяти строго в межах права і не втручатися в політичні питання.

Виявіть межі повноважень та можливі ризики їхнього зловживання.

Завдання 4. Порівняйте повноваження Конституційного Суду України з аналогічними судами в таких країнах:

Німеччина (Федеральний конституційний суд)

США (Верховний суд)

Польща (Трибунал Конституційний)

Чи можуть ці органи скасовувати закони?

Чи мають вони повноваження щодо імпідменту?

Чи доступні їм індивідуальні скарги?

Оформи у вигляді короткої таблиці або мініпрезентації.

Завдання 5. На пленарному засіданні Конституційного Суду України Уповноважений ВРУ з прав людини, обґрунтовуючи свої вимоги щодо офіційного тлумачення ч. 2 ст. 34 Конституції України: «Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на власний вибір», просив Суд взяти до уваги практику Європейського суду з прав людини щодо інтерпретації ст. 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., в якій сформульовано принцип, що «межі допустимої інформації щодо посадових і службових осіб можуть бути ширшими порівняно з межами такої ж інформації щодо звичайних громадян. Тому, якщо посадові чи службові особи діють без правових підстав, то мають бути готовими до критичного реагування з боку суспільства». У протилежному випадку він залишав за собою право на оскарження рішення Конституційного Суду України до Європейського суду з прав людини.

Яке значення мають рішення та практика Європейського суду з прав людини для інтерпретаційної діяльності Конституційного Суду України?

Як, на Ваш погляд, має діяти Конституційний Суд України при вирішенні цієї справи?

Які існують механізми оскарження рішень Конституційного Суду України з питань офіційного тлумачення Конституції України?

Завдання 6. Проаналізуйте Рішення Конституційного Суду України від 25.12.2003 № 22- рп/2003 у справі щодо строків перебування на посту Президента України (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v022p710-03#Text>) та дайте відповіді на запитання:

1. Які способи тлумачення використані Конституційним Судом України в аналізованому Рішенні?

2. Який вид тлумачення за обсягом здійснив Конституційний Суд України в аналізованому Рішенні?

3. Які правові мотиви та підстави могли бути покладені в основу змістовно іншого тлумачення частини першої статті 103 Конституції України?

Завдання 7. Проаналізуйте Рішення Конституційного Суду України від 28.08.2020 № 9-р/2020 у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) Указу Президента України «Про призначення А. Ситника Директором Національного антикорупційного бюро України» (<https://ccu.gov.ua/dokument/9-r2020>) та дайте відповіді на запитання:

1. Які правові акти є об'єктом здійснюваного Конституційним Судом України контролю відповідності Конституції України (конституційності)?

2. Чи наявні підстави, які могли бути покладені в основу змістовно іншого вирішення питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) Указу Президента України «Про призначення А. Ситника Директором Національного антикорупційного бюро України»?

Питання для самоконтролю

- Що таке «ампаро»?
- Що таке конституційна скарга.
- Які повноваження КСУ по вирішенню питань, пов'язаних з переслідуванням посадових осіб за порушення конституції?
- Назвіть процедуру організації та проведення виборів та референдумів.
- Які повноваження щодо контролю за політичними партіями?

Тема 4. Процедура реалізації конституційного контролю

Завдання 1. Складіть алгоритм у вигляді схеми або списку дій, які має пройти суб'єкт права на конституційне подання або скаргу:

Хто може звернутися?

Що має містити подання/скарга?

Який орган розглядає питання?

Які можливі результати?

Завдання 2. Розставте етапи реалізації конституційного контролю в правильному порядку:

Прийняття рішення Конституційним Судом

Розгляд у формі пленарного засідання

Підготовка справи до розгляду

Реєстрація звернення/скарги

Надання висновку (у разі потреби)

Оголошення рішення

Дослідження конституційності акта

Задача 3. Народний депутат вважає, що новий закон про обмеження свободи пересування суперечить Конституції.

Які кроки він має зробити, щоб ініціювати конституційний контроль?

Яку процедуру реалізує КСУ?

Що буде, якщо Суд визнає закон неконституційним?

Завдання 4.

1. Хто може звернутись із конституційною скаргою?

- а) Президент
- б) Будь-який громадянин України
- в) Міністр юстиції
- г) Політична партія

2. Скільки часу має КСУ на розгляд скарги після визнання її допустимою?

- а) 30 днів
- б) 2 місяці
- в) Не визначено чітко
- г) 6 місяців

Тема 5. Юридична природа актів органів конституційного контролю

Завдання 1. Проаналізуйте зразок акта Конституційного Суду (можна взяти реальне рішення або уривок).

Визначте:

- хто ухвалив акт;
- яка його юридична сила;
- чи є акт остаточним;
- чи можна його оскаржити;
- як він впливає на інші правові норми.

Завдання 2. Порівняйте правову природу таких актів:

- Закон України
- Постанова Кабінету Міністрів
- Рішення Конституційного Суду України
- Указ Президента

Оформіть у вигляді таблиці:

Акт	Хто ухвалює	Юридична сила	Чи можна скасувати	Наслідки невиконання
...	...	...	...	...

Задача 3. Конституційний Суд визнав норму закону про освіту неконституційною.

Проте одна зі шкіл продовжує її застосовувати, посилаючись на відсутність змін у законі.

Чи має така поведінка юридичне підґрунтя?

Який обов'язок установ і громадян після рішення КСУ?

Які наслідки порушення?

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів-оглядів, презентацій Power Point або есе. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за усталеними вимогами.

1.5.1. Основні вимоги до написання рефератів-оглядів

При виконанні індивідуального завдання необхідно взяти до уваги, що реферат (лат. *refere* – доношу, повідомляю, переказую) – це короткий переказ змісту наукової роботи, книги або вчення, оформлене у вигляді письмової публічної доповіді; доповідь на задану тему, зроблена на основі критичного огляду відповідних джерел інформації (наукових праць, літератури по темі).

Зі свого боку, реферат-огляд складається на основі декількох джерел і зіставляє різні точки зору з досліджуваного питання.

Реферат-огляд, незалежно від теми, містить визначені реквізити: титульна сторінка встановленого зразка, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності).

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [3, с.8].

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом Times New Roman, 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, лівє – 3,0 см, правє – 1,0 см. Загальний обсяг реферату-огляду – до 15 сторінок формату А4.

Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за усталеними вимогами.

1.5.2. Теми рефератів-оглядів

1. Поняття і система правової охорони Конституції.
2. Завдання і функції правової охорони Конституції.
3. Конституційний контроль і конституційний нагляд в системі правової охорони Конституції.
4. Конституційна відповідальність як гарантія правової охорони Конституції.
5. Гарантії стабільності Конституції.
6. Зародження і розвиток інституту правової охорони Конституції.
7. Історія розвитку судового конституційного контролю.
8. Ідеї правової охорони Конституції у конституційно-правових доктринах України.
9. Правове регулювання конституційної юстиції в Україні за законодавством 1992 року і сьогодні.
10. Верховна Рада України як орган конституційного контролю.
11. Президент України в системі правової охорони Конституції.
12. Місце Кабінету Міністрів України в механізмі забезпечення правової охорони Конституції.
13. Роль конституційного суду в забезпеченні верховенства Конституції.
14. Конституційний контроль як функція влади у правовій державі.
15. Співвідношення права і політики у діяльності конституційного суду.
16. Конституційний суд в судово-правовій системі держави.
17. Незалежність конституційного суду і її гарантії.
18. Функції конституційного суду.
19. Роль Конституційного Суду України у громадському і державному житті.
20. Незалежність судді конституційного суду і її гарантії.
21. Недоторканість судді конституційного суду.
22. Припинення (призупинення) повноважень судді конституційного суду.
23. Історія формування компетенції конституційних судів.
24. Компетенція конституційного суду в зарубіжних країнах і в Україні.
25. Перевірка Конституційним Судом України відповідності Конституції України законів та інших правових актів в порядку попереднього (превентивного) конституційного контролю.
26. Перевірка Конституційним Судом України конституційності законів та інших правових актів в порядку наступного (репресивного) конституційного контролю.
27. Вирішення Конституційним Судом України спорів про компетенцію.
28. Перевірка Конституційним Судом конституційності міжнародних договорів України.
29. Офіційне тлумачення Конституційним Судом Конституції України.
30. Захист Конституційним Судом України прав і свобод людини і громадянина.

1.5.3. Основні вимоги до написання есе

Есе повинне містити власні думки та ідеї автора обраної тематики та ставлення автора до

вказаних у есе обставин.

Есе повинне містити чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій і аналітичного інструментарію, розглянутого в рамках дисципліни, висновки, що узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми.

Есе виражає індивідуальні враження й міркування автора з конкретного приводу або предмета й не претендує на вичерпне трактування. Відносно обсягу й функції межує, з одного боку, з науковою статтею й літературним нарисом (з яким есе нерідко плутають), з іншого боку — з філософським трактатом. Есеїстичному стилю властиві образність, рухливість асоціацій, нерідко антитиповість мислення.

Вимоги до оформлення тексту есе: формат А-4, поля: верхнє, нижнє, лівє, правє – 2 см, шрифт Times New Roman № 14, міжрядковий інтервал 1,5.

Обсяг есе – до 5 сторінок.

1.5.4. Теми есе

Правова визначеність та легітимні очікування як складові верховенства права.

2. Політична нейтральність судді Конституційного Суду України: проблеми забезпечення.

3. Саморегулювання діяльності Конституційного Суду України.

4. Визначення рівня компетентності та моральних якостей кандидатів на посаду судді Конституційного Суду України.

5. Інститут конституційної скарги: досвід зарубіжних країн

6. Місце конституційної скарги в системі захисту прав людини

7. Місце Конституційного Суду України в системі розподілу влад

8. Конституційний Суд України в системі юрисдикційних органів

9. Особлива роль Конституційного Суду України у захисті конституційних прав і свобод людини

10. Співвідношення функцій судів загальної юрисдикції та Конституційного Суду України в контексті судової реформи

11. Конституційний Суд України та суди загальної юрисдикції: організаційно-правові та функціональні відмінності

12. Місце органів конституційної юрисдикції в механізмі стримувань і противаг демократичної правової держави

13. Органи конституційної юстиції в механізмі державної влади: зарубіжний та національний досвід

14. Проблеми функціонування Конституційного Суду України

15. Ефективність конституційної скарги як засобу юридичного захисту конституційних прав особи

16. Конституційний Суд України: історія та сучасність

17. Принципи конституційного судочинства (процесу) та їх специфіка

18. Незалежність конституційних судів: український досвід у європейському контексті

19. Особливості реалізації принципу гласності у конституційному судочинстві в Україні

20. Юридична природа правових актів Конституційного Суду України

21. . Правовий захист конституції та конституційна юстиція: національний досвід

22. Проблеми виконання рішень Конституційного Суду України

23. Особливості реалізації актів Конституційного Суду України

Застереження конституційного суду України як елемент процедури внесення змін до конституції України

25. Попередній контроль за змінами Конституції: юридичні позиції Конституційного Суду України

1.5.3. Основні вимоги до підготовки презентацій

Презентація створюється за допомогою Power Point, що входить у пакет Microsoft Office. Презентація є чергуванням слайдів, що розкривають тему презентації.

Загальний обсяг роботи – 15-20 слайдів.

1.5.4. Темы презентацій

1. Поняття і система правової охорони Конституції.
2. Завдання і функції правової охорони Конституції.
3. Конституційний контроль і конституційний нагляд в системі правової охорони Конституції.
4. Конституційна відповідальність як гарантія правової охорони Конституції.
5. Гарантії стабільності Конституції.
6. Зародження і розвиток інституту правової охорони Конституції.
7. Історія розвитку судового конституційного контролю.
8. Ідеї правової охорони Конституції у конституційно-правових доктринах України.
9. Правове регулювання конституційної юстиції в Україні за законодавством 1992 року і сьогодні.
10. Верховна Рада України як орган конституційного контролю.
11. Президент України в системі правової охорони Конституції.
12. Місце Кабінету Міністрів України в механізмі забезпечення правової охорони Конституції.
13. Роль конституційного суду в забезпеченні верховенства Конституції.
14. Конституційний контроль як функція влади у правовій державі.
15. Співвідношення права і політики у діяльності конституційного суду.
16. Конституційний суд в судово-правовій системі держави.
17. Незалежність конституційного суду і її гарантії.
18. Функції конституційного суду.
19. Роль Конституційного Суду України у громадському і державному житті.
20. Незалежність судді конституційного суду і її гарантії.
21. Недоторканість судді конституційного суду.
22. Припинення (призупинення) повноважень судді конституційного суду.
23. Історія формування компетенції конституційних судів.
24. Компетенція конституційного суду в зарубіжних країнах і в Україні.
25. Перевірка Конституційним Судом України відповідності Конституції України законів та інших правових актів в порядку попереднього (превентивного) конституційного контролю.
26. Перевірка Конституційним Судом України конституційності законів та інших правових актів в порядку наступного (репресивного) конституційного контролю.
27. Вирішення Конституційним Судом України спорів про компетенцію.
28. Перевірка Конституційним Судом конституційності міжнародних договорів України.
29. Офіційне тлумачення Конституційним Судом Конституції України.
30. Захист Конституційним Судом України прав і свобод людини і громадянина.
31. Конституційний контроль за дотриманням процедури імпічменту.
32. Надання Конституційним Судом висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам статей 157 і 158 Конституції України.
33. Поняття і види актів Конституційного Суду України.
34. Правова природа і юридична сила актів Конституційного Суду України.
35. Конституційний Суд України як учасник правотворчості (законотворчості).
36. Правові позиції Конституційного Суду України: поняття і значення.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Поняття та юридична природа конституційного контролю.
2. Конституційний контроль в механізмі правового захисту Конституції.
3. Історія становлення інституту конституційного контролю.
4. Основні моделі конституційного контролю.
5. Форми здійснення конституційного контролю.

6. Принципи конституційного контролю.
7. Конституційний контроль в механізмі здійснення публічної влади.
8. Історія становлення та розвитку інституту конституційного контролю в Україні.
9. Місце Конституційного Суду в системі органів державної влади.
10. Порядок формування органів конституційного контролю.
11. Вимоги, які пред'являються до кандидатів на посади членів органів конституційного контролю в різних країнах.
12. Конкурсні засади відбору кандидатур на посаду судді Конституційного Суду.
13. Порядок призначення суддів Конституційного Суду України Президентом України.
14. Проблемні питання формування Конституційного Суду України. Структура Конституційного Суду.
15. Структура органів конституційного контролю.
16. Правовий статус членів органів конституційного контролю. Основні права та обов'язки членів органів конституційного контролю. Зміст статусу судді Конституційного Суду України. Заборони та обмеження для членів органів конституційного контролю.
17. Заняття та дії, несумісні з посадою члена органу конституційного контролю.
18. Вимоги до судді Конституційного Суду. Набуття повноважень суддею Конституційного Суду.
19. Підстави припинення повноважень судді Конституційного Суду. Звільнення з посади судді Конституційного Суду.
20. Гарантії діяльності членів органів конституційного контролю.
21. Перевірка на відповідність конституції нормативно-правових актів та міжнародних договорів.
22. Визначення конституційності змін та доповнень до конституції.
23. Офіційне тлумачення конституції та законів. Межі тлумачення.
24. Повноваження органів конституційного контролю у сфері встановлення та розмежування компетенції між органами публічної влади.
25. Конституційний контроль у сфері захисту прав та свобод людини і громадянина.
26. Конституційна скарга.
27. Процедура «ампаро».
28. Повноваження по вирішенню питань, пов'язаних з переслідуванням посадових осіб за порушення конституції.
29. Конституційний контроль організацією та проведенням виборів та референдумів.
30. Повноваження щодо контролю за політичними партіями.
31. Проблемні питання реалізації повноважень Конституційного Суду України.
32. Поняття та особливості процесуальних відносин у сфері реалізації конституційного контролю.
33. Конституційно-правовий спір як підстава конституційного контролю.
34. Суб'єкти процесуальних відносин у сфері реалізації конституційного контролю.
35. Механізм реалізації конституційного контролю.
36. Стадії конституційного провадження.
37. Процедурні правила при здійсненні конституційного контролю.
38. Форми звернення до Конституційного Суду України.
39. Поняття, зміст та суб'єкти конституційного подання.
40. Підстави, суб'єкти подання та зміст конституційного звернення.
41. Поняття та зміст конституційної скарги.
42. Порядок прийняття звернень до Конституційного Суду.
43. Підстави для відмови у відкритті конституційного провадження у справі.
44. Порядок розгляду справи у Конституційному Суді.
45. Особливості окремих видів конституційного провадження.
46. Юридична сила актів органів конституційного контролю та їх місце в системі правових актів.
47. Види актів органів конституційного контролю. Зміст актів органів конституційного контролю.

48. Окрема думка члена органу конституційного контролю.
49. Юридична позиція органу конституційного контролю: поняття і значення.
50. Порядок офіційного оприлюднення та виконання рішень органів конституційного контролю.
51. Порядок виконання рішень Конституційного Суду України. Актуальні питання вдосконалення механізму виконання рішень Конституційного Суду України.

1.6.2. Приклад екзаменаційного білету

1. Юридична позиція органу конституційного контролю: поняття і значення.
2. Порівняйте повноваження Конституційного Суду України з аналогічними судами в таких країнах:
 - Німеччина (Федеральний конституційний суд)
 - США (Верховний суд)
 - Польща (Трибунал Конституційний)

Чи можуть ці органи скасовувати закони?

Чи мають вони повноваження щодо імпідменту?

Чи доступні їм індивідуальні скарги?

Оформи у вигляді короткої таблиці або мініпрезентації.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

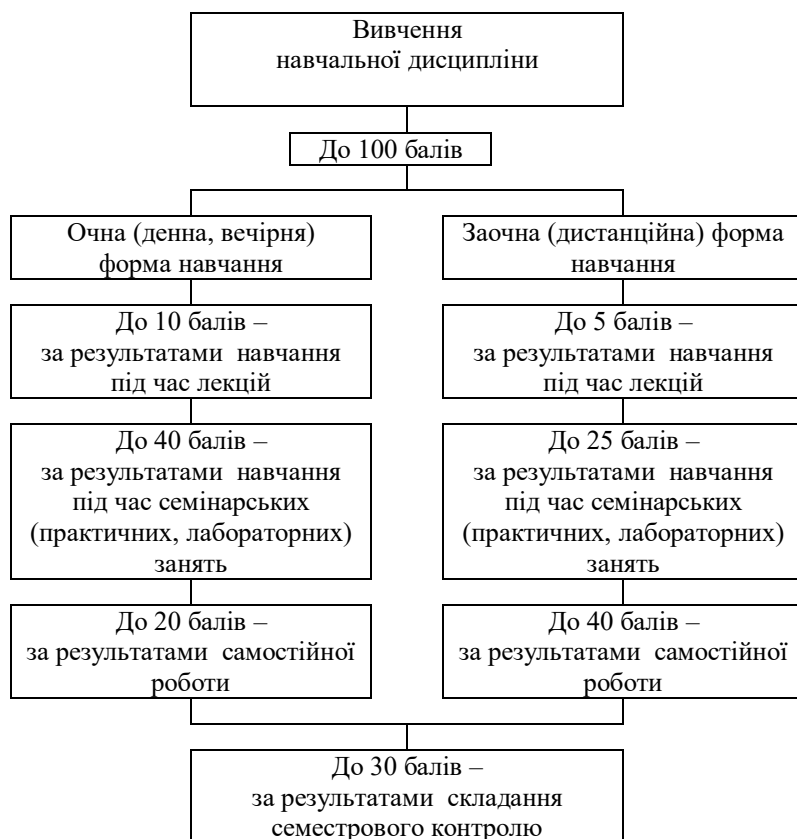

Рис. 2.1. Схема нарахування балів студентам за результатами навчання

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З навчальної дисципліни «Теорія і практика реалізації конституційного контролю» передбачено проведення 6 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій							
			1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Денна	8	1,3	2,5	3,8	5,0	6,3	7,5	8,8	10

2.3. З навчальної дисципліни «Теорія і практика реалізації конституційного контролю» передбачено проведення 9 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	5 тем	Номер теми					Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1	1	1	1	1	8
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	12					12
	Усього балів						20

3. Рекомендовані джерела

Основні джерела

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>.
3. Про Конституційний Суд України : Закон України від 16.10.1996 № 422/96-вр (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/422/96-вр>.
4. Про Конституційний Суд України : Закон України від 03.06.1992 № 2400-XII (зі змінами). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2400-12>.
5. Конституційний Договір між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України від 08.06.1995. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1к/95-вр>.
6. Конституція (Основний Закон) України від 20.04.1978 № 888-09 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/888-09>.
7. Регламент Конституційного Суду України : Постанова Конституційного Суду України від 22.02.2018 № 1-пс/2018 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001710-18>.
8. Регламент Конституційного Суду України : Рішення Конституційного Суду України від 05.03.1997 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001z710-97>.
9. Положення про Секретаріат Конституційного Суду України : затверджено Постановою Конституційного Суду України від 11.04.2019 № 13-п/2019. URL: <http://www.ccu.gov.ua/docs/179> (дата звернення: 01.02.2020).
10. Положення про Бібліотеку Конституційного Суду України : затверджено Постановою Конституційного Суду України від 29.01.2019 № 2-п/2019. URL: http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/2_n_2019.pdf.
11. Положення про Архів Конституційного Суду України : затверджено Постановою Конституційного Суду України від 29.01.2019 № 3-п/2019. URL: http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/3_n_2019.pdf.
12. Положення про Науково-консультативну раду Конституційного Суду України : затверджено Постановою Конституційного Суду України від 03.12.2018 № 38-п/2018. URL: <http://www.ccu.gov.ua/storinka/polozhennya-pronaukovo-konsultatyvnu-radukonstytuciynogo-sudu-ukrayiny>.
13. Правила внутрішнього трудового розпорядку в Конституційному Суді України : затверджено зборами працівників, які виконують функції з обслуговування Секретаріату Конституційного Суду України та працівників патронатних служб від 30.06.2017. URL: <http://www.ccu.gov.ua/docs/3097> (дата звернення: 01.02.2020).
14. Правила внутрішнього службового розпорядку в Конституційному Суді України : затверджено зборами (конференцією) державних службовців Конституційного Суду України від 30.06.2017 (зі змінами). URL: <http://www.ccu.gov.ua/docs/3098>.
15. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII (зі змінами). URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.

16. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 № 2453-VI (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>.
17. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) : Закон України від 02.06.2016 № 1401-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1401-19>.
18. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів : Закон України від 03.10.2017 № 2147-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147%D0%B0-19#n707>.
19. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10.02.2010 № 1861- VI (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>.
20. Регламент З'їзду суддів України : затверджено рішенням XII позачергового з'їзду суддів України від 25.09.2014. URL: <http://rsu.gov.ua/ua/documents/24>
21. Регламент призначення суддів Конституційного Суду України на посади за квотою з'їзду суддів України : затверджено рішенням XII позачергового з'їзду суддів України від 25.09.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0005415-14#n9>
22. Рішення Конституційного Суду України від 02.12.2019 № 11-р/2019 у справі щодо офіційного тлумачення положень статті 151-2 Конституції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v011p710-19>.

Допоміжні джерела

До теми 1

1. Алексєєнко І.Г. Європейська модель конституційної юстиції (порівняльно-правова ретроспектива). Дніпропетровськ: Наука і освіта, 1998. 230 с.
2. Гергелійник В.О. Конституційний суд в системі органів контрольної влади: теоретичні аспекти. Право України. 1999. № 5. С. 81–85.
3. Кельман М.С. Конституційний контроль як засіб захисту конституцій у національних правових системах континентального права : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.02. Київ, 2001. 19 с.
4. Селіванов О.А. Конституційний судовий контроль за актами органів державної влади України : (наук.-практ. аналіз). Київ : Парлам. вид-во, 2018. 182 с.
5. Скомороха В.Є. Конституційна юрисдикція в Україні: проблеми теорії, методології і практики. Київ : МП Леся, 2007. 715 с.
6. Черняк Є.В. Судова справа *Marbury v. Madison* як головне джерело американської доктрини судового перегляду. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2003. Вип. 53. С. 82–84.

До теми 2

1. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. К.: Ваіте, 2015. 392 с.
2. Загальна теорія права : Підручник / О.В. Петришин, В.В. Лемак, С.І. Максимов та ін. ; Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2020. 568 с.
3. Головатий С. Верховенство права : монографія : у 3 кн. К. : Фенікс, 2006. Кн. 1 : Від ідеї – до доктрини. С. 1–624. Кн. 2 : Від доктрини – до принципу. С. 625–1276. Кн. 3 : Український досвід. С. 1277–1747.
4. Козюбра М. Попередній конституційний контроль і захист прав людини. Вісник Конституційного Суду України. 2001. № 2. С. 54–60.
5. Лемак В.В. Проблеми інституційної незалежності Конституційного Суду України : уроки європейського досвіду. Вісник Конституційного Суду України. 2015. № 4. С. 113-117.
6. Мироненко О. Еволюція та особливості функціонування соціалістичної моделі конституційної юстиції (1945-1980 роки). Вісник Конституційного Суду України. 2007. № 6. С. 69-80.
7. Радзієвська В.В. Конституційний Суд України в механізмі забезпечення прав і свобод людини і громадянина : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Київ, 2013. 16 с.
8. Стецюк П. Гарантії незалежності Конституційного Суду України. Вісник Конституційного

Суду України. 2013. № 1. С. 63-71.

9. Стецюк П. Зміни до Основного Закону України щодо правосуддя (конституційно-юрисдикційний зріз). Вісник Конституційного Суду України. 2016. № 4–5. С. 194–201.

До теми 3

1. Бондаренко Б. Формування складу конституційного суду як складова механізму забезпечення його незалежності. Український часопис конституційного права. 2020. № 1. С. 26-37.

2. Вольська І.В. Порівняльно-правовий аналіз структури конституційних судів європейських держав. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні : Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л. Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. С. 84–86. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk16.10.20.pdf>.

3. Івановська А. М. Формування спеціалізованих органів конституційного контролю як гарантія їх незалежності: зарубіжний досвід. Університетські наукові записки. 2015. Вип. 2. С. 27–41.

4. Івановська А.М. Проблемні питання формування Конституційного Суду України. Університетські наукові записки. 2018. Вип. 2. С. 24-35.

5. Кампо В.М. Блокування парламентом процедури формування Конституційного Суду України у 1992–1995 роках: причини і наслідки. Вісник Конституційного Суду України. 2018. № 1. С. 143-153.

6. Ковальчук В., Шабелько Н. Формування Конституційного Суду України як одна з умов забезпечення його легітимного функціонування. Історикоправовий часопис. 2016. № 1. С. 69-74.

7. Польська М. О. Суб'єктний склад Конституційного Суду України за новим законодавством. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2017. № 4. С. 58–69.

8. Щербанюк О.В. Удосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності Конституційного Суду України як шлях до формування європейської моделі конституційного судочинства. Вісник Конституційного Суду України. 2016. № 6. С. 187-197

До теми 4

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

2. Рішення Окружного адміністративного суду міста Києва від 19.10.2019 у справі № 640/8752/19. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/84950610>

3. Постанова Шостого апеляційного адміністративного суду від 06.02.2020 у справі № 640/8752/19. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87549150>

4. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 14.08.2020 у справі № 640/8752/19. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/90985595>

5. Висновок постійної комісії з питань регламенту та етики Конституційного Суду України, затверджений рішенням від 17.04.2019. URL: http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/visnov_post_kom_0.pdf

6. Постанова Конституційного Суду України про звільнення Шевчука Станіслава Володимировича з посади судді Конституційного Суду України від 14.05.2019 № 1-пс/2019. URL: <http://ccu.gov.ua/docs/2714>

7. Рішення Конституційного Суду України від 02.12.2019 № 11-р/2019 у справі щодо офіційного тлумачення положень статті 151-2 Конституції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v011p710-19>

До теми 5

1. Єзеров А. Неконституційність закону як підстава для перегляду судових рішень за виключними обставинами в адміністративному судочинстві. Вісник Конституційного Суду України. 2020. № 3. С. 112–124.

2. Єзеров А. Застосування Конституції при здійсненні правосуддя: вихідні принципи. Конституціоналіст. 2020. URL: <https://constitutionalist.com.ua/zastosuvanniakonstytutsii-pry-zdijsnenniprivosuddia-vykhidni-pryntsyipy>.

3. Єзеров А. А. Конституційна скарга і виключні обставини для перегляду справ. Судебно-юридическая газета. 2020. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/153161-konstitutsiy-na-skarga-i->

4. Єзеров А.А., Терлецький Д.С. Суди загальної юрисдикції та Конституційний Суд України: питання взаємодії. Право України. 2020. № 8. С. 223-237.
5. Кампо В. М., Овчаренко В. А. Деякі теоретичні проблеми конституційного контролю за додержанням парламентом процедури внесення змін до Конституції України. Вісник Конституційного Суду України. 2011. № 3. С. 64–76.
6. Мельник М., Різник С. Про межі конституційної юрисдикції та пряму дію норм Конституції України при здійсненні правосуддя. Вісник Конституційного Суду України. 2016. № 4-5. С. 149–159.
7. Раз Дж. Інтерпретація без витягу змісту. Філософія права і загальна теорія права. 2014. № 1-2. С. 17–35.
8. Різник С. Перевірка судами загальної юрисдикції конституційності законів України як проміжна форма конституційного контролю (у контексті права особи на конституційну скаргу). Право України. 2018. Вип. 12. С. 163–177.

3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. http://www.rada.gov.ua	- Веб-портал Верховної Ради України
2. http://www.president.gov.ua	- Веб-портал Офісу Президента України
3. http://www.kmu.gov.ua	- Веб-портал Кабінету Міністрів України
4. https://ccu.gov.ua/index.php -	- Веб-портал Конституційного Суду України
5. http://mon.gov.ua	- Веб-сайт Міністерства освіти і науки України
6. http://www.nads.gov.ua	- Веб-сайт Національного агентства України з питань державної служби
7. https://minjust.gov.ua/	- Веб-портал Міністерства юстиції України
8. http://nbuv.gov.ua/	- Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
9. http://gntb.gov.ua/ua/	- Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
10. http://www.ounb.km.ua/	- Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
11. http://www.adm.km.ua/	- Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
12. http://km-oblrada.gov.ua/	- Веб-сайт Хмельницької обласної ради
13. http://www.khmelnysky.com/	- Веб-сайт Хмельницької міської ради
14. http://www.univer.km.ua/	- Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова